

NAAR OOSTENDE

Raymond Loockx studeerde journalistiek aan de universiteit van Gent en maakte er indruk met zijn scherpe geest en zijn voortreffelijke pen. In zijn papers beperkte hij zich niet tot nuchtere analyses en koele cijfers, maar nam hij zijn lezers mee in meeslepende verhalen, tot op het punt waar het onderscheid tussen een journalistiek verslag en een literaire thriller volledig vervaagde. Niet alle professoren waren even enthousiast over zijn werk omdat de objectiviteit van zijn analyses ondergraven leek door zijn literaire zwier, wat niet verhinderde dat ze heimelijk uitkeken naar zijn volgende paper omdat het leesplezier er altijd afspatte. Bij discussies en debatten had hij het moeilijker. Hij had een aangeboren neiging tot stotteren en nam niet graag het woord in een grotere groep mensen. Praten ging hem makkelijker af als hij zijn dialect sprak, maar dat was *not done* in zijn academische omgeving. Diep in zijn hart voelde hij zich nog altijd een jongen van de kust, een kind uit een arm

gezin, een voetballer uit eerste provinciale die plotseling in de eredivisie mocht aantreden en daar – tot zijn eigen verbazing – toegejuicht werd op alle tribunes. In de sociale omgang en de liefde bleef hij langs de zijlijn staan. Hij vond zijn plek niet binnen de losse omgangsvormen onder de studenten en leidde een solitair bestaan.

Hij haalde zijn diploma met de hoogste onderscheiding. Zijn reputatie als toptalent was hem vooruitgesnel en hij werd meteen aangeworven als junior onderzoeksjournalist bij een progressieve krant. Hij had heel veel goede ideeën en schreef een aantal opgemerkte reportages. Hij werkte zich in de kijker binnen de redactie en bij de lezers van de krant, die aan zijn lippen hingen. Zijn hoofdredacteur wilde hem niet meteen opbranden in het vagevuur van de dagelijkse berichtgeving en gaf hem de kans om te werken aan een groter verhaal. Hij kreeg de tijd en het vertrouwen om diepgaander journalistiek onderzoek te verrichten dat niet hoefde te resulteren in directe verslaggeving; ging snuisteren in de duistere krochten van de jaren tachtig, toen het nieuws gedomineerd werd door rechtse filières, de Bende van Nijvel, de roze balletten en de CCC; bracht verborgen netwerken in kaart en begon opzienbarende feiten naar boven te spitten. Hij won het vertrouwen van schimmige informanten en had toegang tot bronnen waar de recherche niet eens het bestaan van afwist. Hij rapporteerde over zijn tussentijdse bevindingen in artikels die keer op keer nationale opwinding veroorzaakten en was goed op weg om een sterjournalist te worden. De hoofdredacteur was zich bewust van het potentieel van zijn goudhaantje en steunde hem onvoorwaardelijk.

Raymond was de oudste zoon uit een Oostends gezin met vijf kinderen. Zijn ouders waren eenvoudige mensen met bescheiden inkomens. Raymond laten studeren had grote

opofferingen geëist. De tweede zoon, Michel, deed het veel minder goed op school en ging op zijn zestiende varen als scheepsjongen op een vissersboot. Hij stond elke maand een deel van zijn loon af om de opvoeding van Raymond en zijn jongere broers en zus te helpen bekostigen. Net toen Raymond carrière begon te maken als journalist, verdronk Michel tijdens een stormachtige ochtend op zee.

Een jaar na de dood van Michel leerde Raymond Birgit kennen, een studente biochemie die hem bewonderde voor zijn intelligentie en zijn blitzcarrière en die hem vertederde door haar jeugdige zelfverzekerdheid. Hij zag er niet echt aantrekkelijk uit met zijn pluizige baard, zijn brilglazen die altijd een beetje vettig waren en zijn lichte neiging tot zwaarlijvigheid. Zij was een jonge vrouw van dertien in het dozijn: intelligent, niet onaantrekkelijk en vastbesloten iets van haar leven te maken, maar ook fantasieloos geprogrammeerd voor een huis-tuin-en-keukenbestaan. Ze gingen al gauw samenwonen. Kort daarna werd hun zoon Mats geboren, een jaar later volgde hun dochttertje Inge. Raymond werd erg goed betaald bij de krant en schreef elke maand een vast bedrag over op de rekening van zijn ouders. Het was minder dan wat Michel binnenbracht, maar het hielp om de opvoeding van de andere kinderen te bekostigen.

Wat de hoofdredacteur veel minder waardeerde, was de hardnekkige gewoonte van een aantal journalisten om elke avond, na de sluiting van de redactie, naar de kroeg te trekken en daar veel te lang te blijven hangen. Het viel hem ook op dat het goudhaantje almaar vaker met hen meeinging. De dood van Michel en zijn werk als journalist hadden een grote zwaarte in zijn leven

gebracht. Raymond probeerde zijn lichtheid terug te vinden en had ontdekt dat een paar glazen alcohol daarbij hielpen.

De bevoorrechte positie van het goudhaantje binnen de redactie stak zijn collega's de ogen uit. Er werd in zijn afwezigheid veel over hem geroddeld en sommige collega's maakten hem ronduit belachelijk door zijn spraakgebrek te imiteren. Vrouwelijke redacteurs bleven tot in den treure herhalen hoe onaantrekkelijk ze hem vonden. Als hij meeging naar de kroeg, was iedereen poeslief. Dan prezen ze zijn grondig onderzoekswerk en zijn spectaculaire onthullingen. Het was vooraf niet met elkaar afgesproken, maar iedereen begon hem op te naaien: dat er waarschijnlijk nog veel meer was dat het daglicht niet mocht zien; dat ze met de krant niet meer dan een tipje van de sluier hadden opgelicht; dat, als zij al zoveel hoorden zoemen, hij vast nog veel meer moest weten. Raymond liet zijn voorzichtigheid varen, zeker als hij al een paar glazen op had, en wou weten wat ze hadden opgevangen. Soms hulden de collega's zich dan in geheimzinnig stilzwijgen, soms begonnen ze groteske verhalen te vertellen en namen te noemen van informanten die hun relaas konden bevestigen. Raymond liet zijn hoofd op hol brengen. Hij raakte ervan overtuigd dat hij een complot op het spoor was en wilde absoluut de primeur van deze berichtgeving. Hij publiceerde een aantal opzienbarende artikels die een schok veroorzaakten in het hele land, maar die na verder onderzoek gebaseerd bleken op valse en onvoldoende geverifieerde informatie. Hij bracht zichzelf en zijn krant ernstig in diskrediet en was even de risee van de perswereld en de publieke opinie. De lovende reacties uit het verleden waren verstomd. Wat overbleef was de bijtende commentaar dat hij een fantast was die zijn eigen verzinsels voor waarheid had aangenomen. Toen pas realiseerde hij zich dat zijn collega's hem in de val hadden gelokt, maar hij

had geen bewijzen en kon het debacle enkel op zijn eigen conto schrijven. De situatie leidde tot een schisma binnen de redactie. Een groot deel van de medewerkers keerde zich openlijk van hem af. Hij werd paranoïde en zag overal vijanden. Vanaf dat moment ging hij na het werk naar cafés waar hij met zekerheid geen collega's zou ontmoeten en zat er alleen aan de toog. Hij besepte dat zijn ontslag in de lucht hing. Wat hem overeind hield, was de onvoorwaardelijke ruggensteun van de hoofdredacteur die de publicatie van de gecontesteerde artikels mee had goedgekeurd, die besepte dat het risico op manipulatie inherent is aan elke vorm van onderzoeksjournalistiek en die vooral de manipulators niet wou belonen door zijn protegé op te offeren.

Raymond voelde zich schuldig tegenover zijn gezin, omdat hij zijn reputatie zo naïef te grabbel had gegooid en riskeerde zijn goedbetaalde job te verliezen. Hij werd diep beschaamd door de gedachte dat hij zijn maandelijkse bijdrage aan zijn ouders niet meer zou kunnen betalen. Michel zou niet verdronken zijn in de zee, bedacht hij, als hij zelf op zijn zestiende was gaan werken in de fabriek. Hij was te koppig om zijn debacle toe te geven en werd van de weeromstuit onhandelbaar. Hij had meestal gedronken als hij thuiskwam. Hij merkte dat Birgit de kinderen voor hem afschermde en zelf steeds afstandelijker met hem omging. Terwijl hij nog een fles haalde in de kelder, bracht zij de twee kinderen naar hun slaapkamer. In een lange monoloog, die ze zorgvuldig had voorbereid, gooide ze hem al haar frustratie, teleurstelling en verdriet voor de voeten.

Dat kon hij op dat moment niet aan. Hij riep dat ze moest zwijgen, maar zij veegde met een brede zwaai de fles en de glazen van de tafel en ging maar door met haar stroom aan verwijten.

Ruzie maken was niets voor hem, met zijn bonkige, schonkige karakter, zijn neiging om kop-in-kas door het leven te gaan en

zijn eeuwige gestotter waardoor hij moeilijk uit zijn woorden raakte. In een poging om de verwijten te laten stoppen, duwde hij haar ruw van zich af. Zij struikelde over een stoel en kwam hard op de vloer terecht. Hij had haar niet geslagen, maar geduwd. Toch bleef het een vorm van huiselijk geweld.

‘Blijf met je poten van mijn lijf!’ krijste ze.

Boven in hun slaapkamer keken de kinderen elkaar hulpeloos aan en wisten ze niet wat te doen. Na een tijd hoorden ze hun vader vloekend en grommend naar zijn bed gaan. Toen werd het volkomen stil. Inge lag te wenen onder haar dekentje, doodsbang dat de boosaardige vader haar moeder misschien had vermoord. ’s Morgens kwam Birgit de kinderen stilletjes wekken om naar school te gaan. Ze was ongedeerd.

Toen de hoofdredacteur onverwacht verkaste naar een Nederlandse krant, was het lot van zijn goudhaantje gauw bezegeld. Hij werd ontslagen door de nieuwe chef, die vond dat onderzoeksjournalistiek een luxe was die de krant zich niet kon permitteren. Hij werd bij zijn vertrek niet eens deftig uitgewuifd. Zijn reputatie had zich tegen hem gekeerd en hij vond pas na lang zoeken een nieuwe job bij een veel minder prestigieuze krant. Hij mocht er de binnenlandse politiek verslaan tegen een loon dat nauwelijks de helft bedroeg van zijn eerdere salaris. Hij voelde zich vernederd, maar had geen alternatief. Hij zat ’s avonds apathisch aan de keukentafel en at in stilte het bord leeg dat zijn vrouw voor hem neerzette. Hij leefde in een morose bubbel waarin niemand kon binnendringen. Hij deed hard zijn best om zijn alcoholmisbruik onder controle te houden, ging na het werk nooit meer op café en bleef weg van recepties en gelegenheden waar gratis alcohol werd geschonken. Dagenlang kon hij volledig nuchter blijven, maar dan kwam hij toch thuis met twee flessen rode wijn in zijn rugzak. Zijn vrouw wist dat hij